

Anayasa Mahkemesi Usule İlişkin Kazanılmış Hak İlkesinden Ayrılmayı Gerektirecek Şekilde Tekrar Bozma Kararı Verilmesini Gerektiren Zorlayıcı ve İstisnai Durumların Ortaya Konulmaması ve Başvurucunun Kararın Sonucunu Değiştirebilecek Nitelikteki Esaslı İddialarının Karşılanmaması Nedeniyle Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine Hükmetti

1 Şub 2024

Anayasa Mahkemesi madencilik faaliyeti sonucu elde edilen malzemenin nakline izin verilmemesine ilişkin bir bireysel başvuru kapsamında usule ilişkin kazanılmış hak ilkesinden ayrılmayı gerektirecek şekilde tekrar bozma kararı verilmesini gerektiren zorlayıcı ve istisnai durumların ortaya konulmaması ve başvurucunun kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki esaslı iddialarının karşılanmaması nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine hükmetti.

14 Aralık 2023 tarihli ve 32399 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararına ("**Karar**") konu olan başvuru, madencilik faaliyeti sonucu elde edilen malzemenin nakline izin verilmemesi nedeniyle mülkiyet hakkının, bu işlemin iptali talebiyle açılan davanın bozmaya uyma kararıyla oluşan usule ilişkin kazanılmış hakka dair itirazların değerlendirilmemesi sebebiyle de adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Başvurucu şirket ("**Başvurucu**") 1994 ila 1997 yılları arasında Antalya'nın Konyaaltı ilçesinde Boğaçayı mevkiinde bulunan 75.200 m² maden sahasının kum ve çakıl ocağı olarak kullanılmasına yönelik mülga Taşocakları Nizamnamesi hükümleri uyarınca üç yıl süre ile verilen kum ve çakıl ocağı ruhsatına dayanarak, ardından da 1997 ila 2007 yılları arasında ruhsatsız olarak madencilik faaliyetlerinde bulunmuştur.

Başvurucu, ruhsat süresinin sona erdiği 3 Kasım 1997 tarihinden önce çıkardığını ve stokladığını iddia ettiği eleküstü dolgu malzemesinin nakliyesine izin verilmesi isteğinin reddi üzerine işlemin iptali davasını açmıştır.

Antalya 2. İdare Mahkemesi ("**Mahkeme**") söz konusu malzemenin yasaklı alan içinde olduğu ve Başvurucu'nun ruhsat süresinin 3 Kasım 1997 tarihinde sona ermesine rağmen 3113 sayılı Madencilik Kanunu'nun ("**Madencilik Kanunu**") 36. Maddesi uyarınca ruhsat süresi sonunda altı ay içerisinde elektüstü malzemeyi almadığı gerekçesi ile davanın reddine karar vermiştir.

Bunun üzerine Başvurucu kararı temyiz etmiştir.

Danıştay 8. Dairesi ("**Daire**") tarafından Başvurucu'nun ruhsat süresinin bitiminden sonra da Boğaçayı havzasında farklı zamanlarda ruhsatsız olarak ve izin almadan faaliyette bulunmak suretiyle malzeme çıkardığı, söz konusu malzemeyi Başvurucu'nun ruhsatlı faaliyette bulunduğu dönemde çıkarıp çıkarmadığına dair davalı tarafından dava dosyasına sunulan somut bilgi ve belge bulunmadığını belirtilmiştir.

Bunun yanı sıra, 2000 yılında Başvurucu tarafından söz konusu anılan sahada mevcut eleküstü malzemenin miktarının tespiti amacıyla yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda Antalya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından söz konusu sahada 1.674.296 m³ malzeme bulunduğunun tespit edildiği ve bu durumunun da nakliyesi talep edilen malzemenin 2000 yılına kadar olan sürede çıkarıldığını ortaya koyduğu, bu malzemenin 1997 yılından önce çıkarılan ve davaya konu edilen eleküstü malzeme ile ilgisi olmadığı belirtilmiştir.

Ayrıca, Maden Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca ruhsat sahasından çıkarılan malzemenin altı aylık sürede ruhsat sahasından naklinin yapılması gerektiğinin düzenlendiği, buna rağmen Başvurucu'nun bu malzemeyi ruhsat sahasından çıkardıktan sonra ruhsat dışı farklı bir sahada depoladığı belirtilerek Maden Kanunu'nun 36. maddesinin somut olayda uygulanamayacağı ifade edilerek dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesi ile Başvurucu lehine bozma kararı verilmiştir.

Mahkeme tarafından bozma kararına uyularak verilen iptal kararı bu defa karar düzeltme kararı ile bir kez daha bozulmuştur.

Daire tarafından bu defa Boğaçayı havzasındaki tüm tesislerinin faaliyetlerinin 8 Şubat 1995 ve 15 Temmuz 1998 tarihli Kurul kararları ile durdurulduğu, söz konusu malzemenin ruhsat sahası dışına taşındığı iddia edilmesine rağmen Kurul kararıyla yasaklanan bölgede kaldığı, 1997 yılında sona eren ruhsatın sonradan stokta kalan malzemenin alınmasına yönelik hak sağlayan bir ruhsat niteliğinde olmadığı gerekçesiyle bozma kararı verilmiştir.

Davaya üçüncü kez bakan Mahkeme tarafından ikinci bozma kararına uyulması ile ikinci bozma kararındaki gerekçelerle davanın reddine dair kararı kanun yolundan geçerek kesinleşmiştir.

Başvurucu ise konuyu bireysel başvuruda bulunarak Anayasa Mahkemesi'ne taşımıştır.

Başvurucu'nun bireysel başvuru konusu şikâyeti usule ilişkin kazanılmış hak ilkesine aykırı karar verildiği iddiasına ilişkindir.

Anayasa Mahkemesi ise yargılama sürecini bir bütün olarak değerlendirdiğinde; içtihat hukuku ile geliştirilmiş olan usule ilişkin kazanılmış hak ilkesi ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 50. maddesine atıfta bulunarak usule ilişkin kazanılmış hak ilkesinden ayrılmayı gerektirecek şekilde tekrar bozma kararı verilmesini gerektiren zorlayıcı ve istisnai durumların ortaya konulmaması ve Başvurucu'nun kararın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki esaslı iddialarının karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Bu kapsamda, Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Bu karara ilişkin karşı oy mevcuttur.

Bunun yanı sıra, Başvurucu her ne kadar mülkiyet hakkının da ihlal edildiğini iddia etse dahi, Anayasa Mahkemesi adil yargılanma hakkının ihlali nedeniyle yeniden yargılama yapılmasına karar verdiğinden mülkiyet hakkına ilişkin şikâyet yönünden bir inceleme yapılmasını gerekli görmemiştir.

14 Aralık 2023 tarihli ve 32399 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararının tam metnine [bu bağlantıdan](#) ulaşabilirsiniz.

İLGİLİ ÇALIŞMA ALANLARI

- [İdari Usul ve Davalar](#)

Related Attorneys

- [BURAK BAYDAR](#)